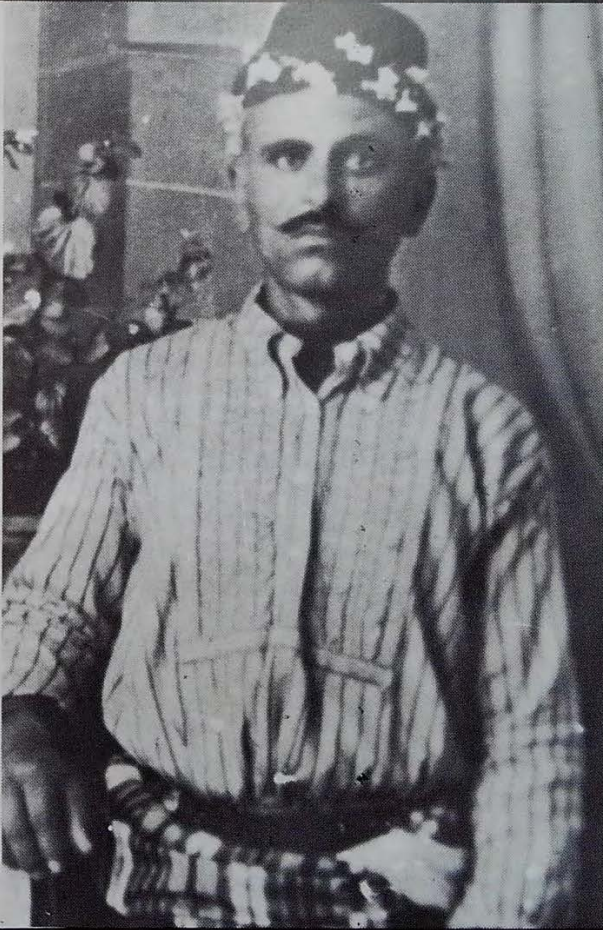

Halkbilimi

Halk Sanatları Derneği Yayınıdır

Sayı
34

Halkbilimi

Halk Sanatları Derneği Yayınıdır

1994/2 Yıl:8 Sayı:34
Nisan-Mayıs-Haziran
Ederi: 30 000 TL.
Yılda Dört Sayı Yayınlanır

Sahibi ve yazı İşleri Sorumlusu:
Kani KANOL

Yayın Kurulu:

Engin ANIL
Öcal ERTEN
Hasan BULUNÇ
Hasan EKMEKÇİ

Baskı:
Ateş Matbaacılık LTD

Abone Koşulları:

Kıbrıs: 130 000 TL
Türkiye: 150 000 TL
Diğer: 15 Sterling

Yazışma Adresi:

Has-Der
PK 199 Lefkoşa-KKTC
Mersin 10 Türkiye

Tel: (392) 2276276 (Akşam Saatlerinde)
(392) 2283146 (Mesai Saatlerinde)
Fax: (392) 2284125

Ön Kapak

Osman Azız (1908 Girne Doğumlu)

Arka Kapak

Arka Kapak: Kozanoğlu Oyunu Oyuncuları
(Gönyeli Türk Çifçiler Birliği bünyesinde
5.3.1944 tarihinde sahnelendi.
Yöneten: Adem Efendi)
(Hasan Bulunç'un arşivinden.)

İÇİNDEKİLER

Okurlara	1
Short Summary of the Contents	2
Engin ANIL	

Çocuklararası Masal Anlatma Şölenine Bir Bakış	3
Fatma KÜKRER	

Has-Der 17. Olağan Genel Kurul Raporları	5
---	---

Kıbrıs Türk Gelenek ve Görenekleri	11
Hasene ILGAZ	

Haberler	15
Tarık Güven EMİROĞLU	

Okurlara

Kani KANOL

Değerli Okurlar,

Geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi, ülkemizde yaşanmakta olan ekonomik kriz tüm yayın organlarını olduğu gibi Halkbilimi'ni de etkilemiştir. Sayfa sayımızı azaltarak yayın hayatımızı devam ettirmeye çalışıyoruz. 1986 yılından beri yayınlanmakta olan dergimizin bu koşullarda yaşayabilmesi için, derneğimiz Has-Der, tüm olanaklarını kullanmaya kararlıdır. Yine de asıl görevsiz okuyucularımıza ve folklorseverlere düşüyor. Dergimize abone olarak, satın alarak ve satmamıza yardımcı olarak baskı masraflarımıza ortak olduğumuz oranda dergimiz yayın hayatına devam edebilecektir. Aksi takdirde amatörece yürütülen bu çalışmayı devam ettirmemiz mümkün olmayacaktır.

Dikkatinizi çekmiş olabilir, devletten katkı istemeyi bir tarafa bırakmış durumdayız. Yıllardır bu istemlerimize bir yanıt verilemediği için bunu daha fazla devam ettirmenin anlamsız olduğunu düşünmüyoruz. Ülkemizde bu konularda çok saçma bir düşünce ve uygulama hakimdir. Yetkililer her zaman iyi niyetli oluyor ancak çözüm üretilemiyor. Nedeni aslında çok basittir. Ak koyun ve kara koyun bir türlü ayrılmıyor. Bir katkı, bir işbirliği sözkonusu olduğu zaman, hemen emsal teşkil edeceğinden korkuluyor ve gerçekleştirilmiyor. Örneğin bu ülkede yayınlanan ilk ve tek folklor dergisi olan Halkbilimi dergisinin yayın hayatına devam edebilmesi için -bu dergiden bir kar veya kazanç kesinlikle sözkonusu olamaz- devletin yapacağı bir katkı, her dönemde "acaba diğer dernekler ne der?" düşüncesiyle yapılmıyor. Oysa, bu derginin yıllardır yayımlanabilmesi için gösterilen, maddi ve manevi özveri dikkate alınsa, görülecek ki bu oranda bir özveriyle yayımlanan dergi sayısı, bir elin parmaklarından daha azdır.

Herşeye rağmen, umutla baktığımız güzel günlere kavuşmak dileğiyle,

---

Short Summary of the Contents

Engin ANIL

Dear Readers,

It is very unfortunate for us and to our dearest readers that we are publishing our periodical not in its usual 32 pages but only 16 merely for financial reasons.

Unfortunately the hyper devaluation in our local currency which is the Turkish Lira has increased the cost of publishing nearly five times as much since October 1993 and thus enabling us to publish only 16 pages each issue for 1994.

The first work is by Fatma K krer on page 3. It is a general evaluation of the "Story Narrating Festival" which has being organized for seven years by our assosiation. .

The second article is a collection of reports prepared by different activity branches of our association at our 17th Occasional Annual Meeting.

Many authors and researchers who had visited Cyprus a long time ago had their observations and papers published in various books or magazines. Now, we feel it our duty to bring these into light, to the information and use of researchers and folklorists. In this issue the first one is "Turkish Cypriot Customs and Traditions" by Hasene Ilgaz

And the last article is by Tarik Güven Emiroğlu which is a collection of the news related with our association and other cultural associations since January 1994.

With our best wishes...

Düşünce Formu... Düşünce Formu... Düşünce Formu...

ÇOCUKLARARASI MASAL ANLATMA ŞÖLENİNE BİR BAKIŞ

Fatma KÜKRER

Bu yıl çocuklararası masal anlatma şöleninin yedincisini gerçekleştireyoruz.

Yedi yıl önce, HAS-DER'in 10. kuruluş yıldönümünü dolu dolu kutlamak istedik. Bu amaçla bir dizi etkinlikler düzenledik. El sanatları sergisi, halk dansları gösterileri, çeşitli söyleşiler etkinliklerimiz arasındaydı.

10. yılımıza sadece gençlere, yetişkinlere değil, çocuklara da yönelik faaliyetlerimiz olmalı diye düşündük. Gerçi derneğimizin bünyesinde yer alan çocuk kulübümüzün çeşitli çalışmaları vardı. Ama biz derneğimize üye çocuklar yanında, üyemiz olmayan çocuklarla da 10. yılımızda güzel bir şeyler paylaşmak istedik. Çocuklarla neler yapabilirdik? Kendi çocukluğumuz gözümüzde canlandı. "Uçurtmalarımız", "İngiri oyunlarımız", "saklambaç oyunlarımız", "topraktan yaptığımız börekler, çörekler" bizlere büyük mutluluklar veriyordu. Ya o ninelerimizden, dedelerimizden, annelerimizden dinlediğimizi masallar çocukluğumuzda bize verilen en güzel hediyelerdi. Masal dinlemek istediğimizde neler yapmazdık. Yatağımıza girmez, o koca devlerin, prensese yaptığım, çobanların zekası sayesinde nasıl padişah

olduğunu, iyi kocakarıcığın periler tarafından nasıl ödüllendirildiğini dinlemezsek uyuyamazdık. Küçükük dünyamızda masalların çok özel bir yeri vardır.

Çocuklara yönelik düzenleyeceğimiz etkinlik onları eğlendirmeli hem de bir takım yeteneklerinin gelişmesine katkıda bulunmalıydı. Hem de folklor alanında uğraş veren Has-Der, radyo ve televizyonun hayatımıza girmesiyle unutulmuş masal anlatma ve dinleme geleneğinin canlandırılmasına katkıda bulunmalıydı. Folklorumuzda masalların yeri yadsınamazdı. Masalın çocuklara olan yararlarını araştırdıktan sonra artık bu etkinlik bizim için kaçınılmazdı.

Çocukların seyerek dinlediği masallar insanlığın oluşumundan bu yana toplumların gerçekleri ile düşlerini bir arada dile getiren, sözlü gelenekte yaratılıp, yaşatılarak günümüze kadar ulaşan anlatımlardır. Masallarda yer, zaman ve kişiler belirsizdir. Düş gücünün egemenliğine karşın her masalda bir gerçek vardır. Bir halk edebiyatı türü olan masal Prof. Dr. Pertev Naili Boratav'a göre "nesirlerle söylenmiş dinlik ve büyüklük inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamen hayal ürünü, gerçekle

Halkbilimi 4

ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı” Prof. Dr. Orhan Acıpayam’a göre ise “İnsanoğlunun evren, dünya, yaşam, doğa toplum ve kendisiyle ilgili tarihsel oluşum, düşün, istek ve izlenimlerinde değişikliğe uğrayarak, ağızdan ağıza geçme yolu ile çağımıza ulaşan geleneksel anlatı örneklerdir” Evren Naci Gökşen’in deyişiyle “Eğer Atalarımız ve halk, masal denilen şeyi yaratmış, tanımış olmasaydı, çocukların fikri gelişmelerinde ya bir eksiklik olur ya da ilk, eski topluluklardan kalan masalları yerine çocukların yarattıkları bir masal dünyası bulunurdu.”

Günümüzde pek çok değerli yazarın kendi yaratıkları masallarda, çocuk edebiyatında yer almaktadır.

Masalar çocuklar için yararlıdır, gereklidir. Düş gücünün gelişmesini sağlar. Dil gelişimini, sevgisini pekiştirir. İyilik adalet düşüncelerini geliştirir. Yaşamı tanımaya hazırlanan çocuklara yardımcı olur. Dinleme ve okuma alışkanlığı kazandırır. Yaşadıkları toplumun değer yargılarını benimsetir.

Derneğimiz bu faaliyeti düzenlerken amaçlarımız çocuklarımızın sosyal gelişimine katkıda bulunmak, onlarla masal gelenekimizi yeniden yaşatmaktır.

Bir günlük bir etkinlik olarak ve “Masal Anlatma Yarışması” adı altında başlattığımız ilkököl öğrencilerine yönelik bu çalışmayı kısa sürede şölene dönüştürdük. Çocuklarımızın büyük ilgisi sonucu her yıl ön elemeye yapmak durumunda kaldık. İlkoköl öğrencilerinin öğrenme kapasitelerini, dil gelişimi ve ifade becerilerini dikkate alarak ilkököl 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin bir kategoride 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin başka bir kategoride masallarını anlatmalarını uygun gördük. Şölenimizde 2 gün süren ön elemeler dışında, derneğimizde çocukları rahatlatmak, kaynaştırmak için eğlence günleri düzenliyoruz.

Her yıl faaliyetimize katılan çocuklarla “resim şöleni” gerçekleştiriyoruz. Lefkoşa’da düzenlenen resim şölenine katılan çocuklar dostluğu, barışı doğa sevgisini dile getiren resimler yapıyorlar. Bu yıl ilk defa şölen kapsamı içinde bir de masal paneli yer alıyor. Final günü ile şölenimiz sona eriyor.

Bundan önceki şölenlerimize katılan çocuklarda büyük bir istek, coşku gözledik. Çocukların arzusu, coşkusu bizlere büyük bir mutluluk verirken, bundan sonraki yıllarda bu etkinliğin devam etmesi için arzu ediyor.

Şölenin gerçekleşeceği haberini çeşitli iletişim araçlarından duyan 100’lerce çocuk her yıl bizlere müraعات ediyorlar. Bol bol masal kitabı okuyarak en çok sevdikleri masal seçip bunun üzerinde çalışıyorlar.

Bu çocukların okuma sevgisini geliştiriyor. Masal kahramanlarının üzlerinde bıraktığı etkiye göre anlatırken tamlamalar, vurgulamalar yapıyorlar. Jest ve mimikleri ile masallarını süslüyorlar. Çocuklarımızın yaratıcılıkları, ifade becerileri gelişiyor. Topluluk karşısında masallarını anlattıkları için kendilerine olan öz güvenleri gelişiyor. Sahnede masalını anlatan arkadaşlarını dikkatle dinliyorlar, birbirlerine saygı duyuyorlar. Sahnede yalnız oldukları için kendi kendilerine yardım etmeyi öğreniyorlar. Doğru seçilen bir masal çocuklara, iyiyi, güzeli, doğruyu, kötüyü, çirkinliği gösterir. Dilin güzelliklerini fark ettirerek, anadil gelişmesine katkıda bulunur. Bizler 6 yıldır çocuklardan çok iyi seçilmiş, duyarlık, inanarak anlattıkları masallar dinledik. 7. yıla girerken çocuklarla paylaştığımız bu güzelliklerin devam etmesi arzusundayız.

Yedi yıldır bizlerle olan değerli jüri üyelerimiz, Mehmet Ertuğ, Osman Alkaş, Yaşar Ersoy, Doğan Erçağ, Erol Refikoğlu, Işın Refikoğlu, Perihan Toygan, Alpaslan Uzun’a bu yıl jürimizde yer alacak olan Cevdet Alparslan, Mehmet Ulubatlı’ya Müjdat Gezen’e şölenimizi finanse eden Deniz Kırtasiye sahibi Turgay Deniz’e bu yıl şölenin duyurusunda katkıları ve vereceği ödüllere dolayı Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı’na, organize edici katkılarından dolayı Kıbrıs Sanat Derneğine ve Güzel Yurt Sanat Derneği’ne organizemize gerek duyurularda, kayıtlarda gerekse maddi yardımlarından dolayı Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası’na, her yıl şölenimize programlarında yer veren Bayrak Radyo Televizyon Kurumu’na teşekkür ederiz.

Kaynak: Türk Dili II

Prof. Dr. Hasan Eren

Doç. Dr. Hamza Zulfikar

Doç. Dr. Cahit Kavcar

Y. Doç. Dr. Turhan Baraz

Öğ. Gr. Zeliha Güneş

Edtör

Y. Doç. Dr. Turhan Baraz

Has - Der XVII. Genel Kurul Raporları

HAS-DER 17. OLAĞAN GENEL KURUL 1993 YILI YÖNETİM KURULU RAPORU

11 Ocak 1993 tarihindeki ilk toplantıda görev-bölümü yaparak işe başlayan yönetim kurulumuz, 18 Ocak 1994 tarihine kadar 27 toplantı yapmıştır. Arada yapılan kitle toplantıları ve küçük toplantılar bu rakama dahil değildir. Yönetim kurulumuz yapmış olduğumuz toplantılarda yıl içerisinde yapılacak olağan ve geleneksel etkinliklerini planlamış, bunlara yeni etkinlikler eklemiştir.

Bu etkinliklerin ayrıntılarına burada girmeyeceğim. Çünkü bu faaliyetlerin ayrıntıları kol sorumlularının raporlarında sunulmuştur. Ben etkinliklerin genel hatlarına ve belirli temel ilkelere değinmekte yarar görüyorum.

Geçtiğimiz çalışma döneminde gerçekleştirdiğimiz ilk etkinliğimiz 6. Masal Anlatma Şöleni olmuştur. Ön elemeleri üç bölgede, finali ise Lefkoşa'da yapılan etkinliğimize 200'ün üzerinde çocuk katılmıştır.

Mayıs ayında çocuk kulübümüzün halk dansları ekibi, İstanbul'da düzenlenen 4. Uluslararası FOMGED Çocuk festivaline katılmıştır. 21 ülkeden gelen çocukların katıldığı bu festivalde çocuklarımız kendi kültürlerini diğer ülke çocuklarına tanıtmaya fırsatı buldular ve küçük yaşlarda başlayan büyük dostlukların temelini atmışlardır.

Temmuz ayında gerçekleştirdiğimiz geleneksel çocuk şöleninde 11 yoksul çocuğu sinnet ettirdik. Merkez binamızın bahçesinde yapmış olduğumuz sinnet törenine, çocuk kulübü halkdansları ekibi, çocuk kulübü korusu ve büyük ekip katılarak çeşitli gösteriler sundular.

Yönetim kurulumuz, folklorlarda düzeyin yükseltilebilmesinin eğitime bağlı olduğu bilincinden hareketle, bu yıl da sempozyum ve eğitim seminerleri düzenlemiştir. Onbirincisini gerçekleştirdiğimiz sempozyumda bu yıl "Halkbilimi alanında" yönetici ve araştırmacı olarak hizmet veren 8 hocamıza "Halkbilimi Hizmet Ödülü" verilmiştir.

"Halkbilimi" adlı periyodik dergimizi bu yıl da planladığımız gibi yılda 4 sayı bastık. Ancak dergimizin basımında zaman zaman sorunlarla karşılaştık. Hiçbir sayımızı gününde basamadık. Dergi konusundaki en büyük sıkıntımız finansmandır. Elimizde çok miktarda eski sayı dergimiz bulunmaktadır. Eğer dergimizi yaşatmak istiyorsak tüm nüshaları bir an önce satmak ve yeni sayılar için abone yaratmak durumundayız. Bu arada bu olumsuzluklara karşın dergimizin 2. cildinin de tamamlanmış olduğunu ve dünyanın en büyük kütüphanesi olarak bilinen ABD'deki kongre kütüphanesine yollandığını da belirtmekte yarar görüyorum.

Folklor alanında uğraş veren tüm kurum ve kuruluşlara, hertürlü yardımı yapmayı her zaman kendisine görev bilen derneğimiz, geçtiğimiz çalışma dönemi içerisinde, Cihangir Kültür ve Sanat Derneği'ne, GİSAD'a, Vadili Belediyesi Halkdansları topluluğuna, İnönü Belediyesi Halkdansları topluluğuna kıyak ve danışmanlık hizmetlerinde bulunmuştur.

1993 yılı içerisinde dernek binamıza ve çevresine bir çok kez çeşitli zararlar verilmiş ve polisten bu sorunun çözülebilmesi için iki kez yardım talebinde bulunulmuştur. Ancak yapmış olduğumuz girişimlerden sonuç alamayan yönetim kurulumuz tamamıyla kendi olanaklarıyla derneğimizin çevresinin emniyetini ve temizliğini sağlamak için gerekli önlemleri almıştır. Bununla birlikte derneğimizin İdari Merkez binasının da tamiratını tamamlamıştır. Biran önce döşenip de faaliyete geçebilmesi için yeni yönetime görev düşmektedir.

16. Genel Kurul'da oluşturulan ve derneğimizin vakıfa dönüştürülmesi konusunda araştırma yapacak olan komisyon, kalabalık olması nedeniyle bir türlü toplantı çalışmalarına başlamamıştır.

Halkbilimi 6

Geçtiğimiz dönemde yönetim kurulumuz KTÖS ile bir işbirliği başlatmıştır. Bu işbirliği çerçevesinde karşılıklı görüş alış-verişinde bulunulmuş ve ortak etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Bu yıl da masal anlatma şöleninde aynı işbirliği içerisinde gerçekleştirilmesi için gerekli girişimler yapılmıştır.

Kasım ayında, halksansları ile uğraşan sekiz dernekle birlikte "Halkdansları Federasyonu" çalışmalarına başlamıştır. Yapılan toplantılar sonucunda federasyon tüzüğü hazırlama aşamasına gelmiştir. Çalışmaların bu yıl içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

Böylece, bir faaliyet dönemini aktif bir dernek olarak kapatmanın gururu ve mutluluğu içerisindeyiz. Ülkemizin içinde bulunduğu kötü ekonomik koşullara karşın derneğimiz, güçlenerek geliştirmekte ve çalışmalarını sürdürmektedir. Bu gelişme hem çalışmalarımızın hem de üyesayımızın ve etkinliklerimizin çoğalmasında da kendini gösterir. Nevar ki, etkinliklerin artması görev ve sorumlulukları da artırmaktadır. Bu nedenle bugün derneğimizin çeşitli kademelerinde görev alacak, sorumluluk üstlenerek ve daha özverili çalışacak arkadaşlara ihtiyaç vardır. Böyle vasıfları içeren arkadaşlar aramızda mevcuttur. Ancak toplumumuzda bulaşıcı bir hastalık gibi yayılan "Duyarsızlık, bencillik, bananeçilik" "Biz" duygusunu ortadan kaldırmakta "BEN" duygusunu yaymaktadır.

Arkadaşlar, Eğer Has-Der'in, toplumumuzun kültürel gelişimi açısından, yüklenmiş olduğu rolü benimsiyorsak ve bu temelde çalışmalarımızı daha da etkili kılmak istiyorsak, derneğimize daha fazla sahip çıkmalıyız. Derneğimize sahip çıkmak derneğe turist gibi gelip-gitmekle, hiçbir etkinlikte görev almadan, etkinliklere katılmadan yapılan faaliyetleri kuru kuruya eleştirmekle derneğe sahip çıkamayız. Bu, sadece görev yapan arkadaşların hevesini kırmadan başka işe de yaramaz.

Derneğimize sahip çıkmak istiyorsak, derneğimizin günlük işlerinin yürütülmesine daha fazla katılarak, daha fazla görev alarak sahip çıkabiliriz. Unutmayınız ki Has-Der hepimizindir.

Yeni dönemde yönetim kurulu ve organlarına seçilerek arkadaşlara şimdiden başarılar dilerim.

Öcal Erten

Has-Der Yönetim Kurulu Başkanı

MÜZİK KOLU RAPORU

Halk danslarımızın kopmaz, ayrılmaz bir parçasını oluşturan halk müziğimizin 1993 çalışma yılı raporu ise şöyle:

- a- Halk oyunlarına eşlik etme
- b- Müzik kolunun kendi çalışmaları
- c- Eleman yetiştirme

Müzik kolumuz her zaman olduğu gibi yurt içi ve yurt dışı gösterilerinde halk dansları ekiplerimize eşlik etmeyi bir görev bilmiştir. Son üç yıl içerisinde yetiştirilen kemancı elemanlar artık semeresini vermeye başlamışlardır. Gerek çocuk kulübüne, gerekse genç ve büyük ekibe her alanda yardım kolunu uzatıp, görevini fazlasıyla yerine getirmiştir. Çünkü her şeyin ticarete döktüldüğü bugünlerde geleneksel kültür değerlerindeki müziğin de nasibini aldığı söyleyebiliriz. Bunun bilincinde olan müzik kolumuz, derneğimizin sosyal etkinliklerinde, çayında, balosunda kendi özgün müziklerimizi çalarak hayatta kalabilmesi için mücadele vermektedir.

1993 çalışma yılı içinde kolumuz; yerel ezgilerimizden derleme yapmış, BRT'de biri halk dansları, diğeri de halk müzikleri konusunda iki çekim gerçekleştirmiştir. Bir de KTÖS'de sadece müzik dinletisini yapma mutluluğuna erişmiştir.

Sonuçta müzik kolu pek fazla bir şey yapmamış gibi görünse de, katıldığı çalışmalar ve yaptığı etkinliklerle oldukça başarılı bir dönem geçirmiştir. yeni dönemde de çalışmalarımızın bizden sonra devralacaklarla daha ileriye götürüleceği inancındayız. Başarılar dilerim.

Kol sorumlusu
Hasan Ekmekçi

HALK OYUNLARI KOLU RAPORU

17. Genel Kurul ile birlikte tüm folklorseverlere merhaba diyorum. Yoğun bir çalışma dönemi daha geride bırakırken, yeni çalışma yılı hazırlıklarına da başlamış durumdayız. Halk oyunları kolunun 93 yılı faaliyetlerini şöyle bir gözden geçirecek olursak; hedeflenen amaçların yine bir kısmını gerçekleştirebildiğimizi görürüz. 1993 çalışmaları hedefleri arasında:

- a- Yeni elemanlar kazandırma,
- b- Eğitimci yetiştirme,
- c- Oyun derleme çalışmaları bulunmaktadı.

Basın ve yaygın yolu ile derneğimize eleman kazandırma çalışmaları sonuçsuz kalırken, kişisel temaslar sonucu yaklaşık 20 eleman derneğimize kazandırılmıştır. Bu konuda duyarlılık gösteren tüm arkadaşlara huzurlarımızda teşekkür ederim. Ayrıca bu yıl halk oyunları kolumuz, yeni ve eski elemanları aynı çalışma gecesinde toplayarak kaynaşmayı, dostluk, kardeşlik ve sevgi bağlarını güçlendirerek, aynı zamanda da figür bütünlüğünü sağlamayı hedeflemiştir. Bunu da 93 yılı içerisinde yapmış oldukları gösterilerle kanıtladılar. Yalnız halk dansları kolumuz 1992'de olduğu gibi 1993'te de oyun derleme çalışmaları yapamadı. Belki mazaret gibi görünecek ama kollarındaki sorumluluklar birden fazla olunca, kol sorumluları yeterince görevlerini yerine getiremiyor.

Temennimiz bu sorunların kısa sürede çözüme ulaşmasıdır. 1994 çalışma yılı içerisinde aynı hedefler temel alınacaktır. Yeni çalışmada döneminde tüm arkadaşlara başarılar dilerim.

Kol Sorumlusu
Haşan Emekçi

HAS-DER DENETLEME KURULU YILLIK FAALİYET RAPORU

Sayın başkan, değerli üyeler, Has-Der Denetleme Kurulu, önceki yıllarda olduğu gibi görevini en iyi şekilde yerine getirmeye çalışmıştır. Yıl boyunca bize verilen görevler doğrultusunda her çalışma akşamı mutlaka en az bir denetleme kurulu üyesi çalışmalarda hazır bulunmuş ve denetleme görevini yerine getirerek çalıştıranlara ve yöneticilere bilgi vermiştir. Bu denetleme görevi sadece çalışmaları sınırlı kalmamış, derneğin tüm etkinliklerine de yansımıştır.

Ancak sene içerisinde denetleme kurulu üyelerimizin kişisel sebeplerinden dolayı dernek çalışmalarına yeterli derecede devam edememeleri ve özveriyle çalışan dernek elemanlarının birden fazla sorumlulukla yüklenmeleri denetleme kurulunun görevini yeterince sağlıklı yerine getirememesine yol açmıştır. Bunu önlemek için, denetleme kurulu üyelerinin faaliyetlerimizin olduğu kadar daha

az aktif olarak katılmaları önerilmektedir.

Yıl boyunca çalışan tüm arkadaşlara teşekkür eder, yeni dönemde görev alacak arkadaşlara başarılar dilerim.

Denetleme Kurulu adına
Hasan Abohorlu

ONUR KURULU RAPORU

Önceki yıllarda "Disiplin Kurulu" adı ile görev yapan kurulumuz, 16. genel kurulda oylama sonucu isminin "Onur Kurulu" olarak değiştirildiği bilinmektedir.

Bu isim altında kurulumuz göreve getirildikten sonra yapmış olduğu ilk toplantısında kendi arasında görev bölümü yapmıştır.

Bilindiği gibi kurulumuz, yönetim kurulu ile birlikte çalışmakta ve bu kuruldan gelen uyarılar doğrultusunda hareket etmektedir.

Görevde bulunduğumuz bu son dönemde, kurulumuz herhangi bir toplantı yapmamıştır. İlk nazarda bu durumun bir eksiklik gibi görüldüğü düşünülse bile; bize göre bu durum son derece sevindirici bir olaydır. Çünkü derneğimizin üyelerinden hiçbir eleman için yönetim kurulumuzdan bir uyarı gelmemiştir.

Üyelerimiz hakkında yaptığımız bu değerlendirme ile derneğimizin faaliyetlerinin, ciddi, istenen düzeye geldiğini ve elemanlar ile ilgili her konunun yolunda olduğunu söyleyebiliriz. Bu yorum derneğimizin başarısının bir kanıtıdır.

Bu düşüncelerle, bu genel kurulda görev alacak olan arkadaşlarımızı şimdiden başarılar dileriz.

Onur Kurulu Başkanı
Kezban Kavaz

ÇOCUK KULÜBÜ RAPORU

Sayın başkan ve değerli üyeler, 1993 yılında çocuk kulübü olarak yapılan faaliyetleri dört ana başlık altında toplayabiliriz.

Halkbilimi 8

- a- Masal Anlatma Şöleni
b- Veli dayanışma çayı
c- 19-23 Mayıs FOMGED çocuk festivali etkinliklerine katılım.

d- Çocuk şenliği ve yoksul çocukların sünnet töreni.
Geçtiğimiz yıl ilk defa çocuk kulübü olarak yurt dışında uluslararası bir etkinliğe katılım gerçekleştirilmiş ve yine ilk defa çocuk şenliği ile birlikte yoksul çocukların sünnet töreni gerçekleştirilmiştir.

a- Masal anlatma yarışması bilindiği gibi Deniz Kırtasiye ve Has-Der işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. 16-17 Ocak ön elemeler ve 23 Ocak 1993 finali şeklinde iki kategoride yapılmıştır. Ön elemeler Lefkoşa, Güzelyurt ve Mağusa'da düzenlenmiş ve bu bölgelerde başarı gösteren çocuklar 23 Ocak'ta Devlet tiyatrosunda yapılan final yarışmasına katılmaya hak kazanmışlardır. Finalde başarı gösteren çocuklar ödüllendirilmişlerdir. Organizasyonda herhangi bir sıkıntı veya problem yaşanmamış olup planlandığı gibi şölen sonuçlandırılmıştır.

b- Geçtiğimiz yıl veli dayanışma çayı Lefkoşa Laphetos Otel'de 3 Nisan 1993 günü büyük bir katılımla gerçekleştirilmiştir. Çayda yıldız ve küçükler halk dansları toplulukları gösteriler ve Has-Der müzik grubu da müzik dinletisi yapmıştır. Aileler ile yapılan görüşmede genel olarak çayın başarılı geçtiğini söyleyebiliriz. Aileler sadece sıkışıklıktan yakınıyorlardı. Bundan sonraki yıllarda katılım fazlalığından dolayı daha geniş salonlar tedarik edilmelidir.

c- 19-23 Mayıs 1993 4. FOMGED çocuk festivali: Geçtiğimiz yıl ilk defa çocuk kulübü uluslararası bir faaliyete katılanın gururunu yaşamıştır. İstanbul'da grup içerisinde birlik ve FOMGED yetkilileri ile iletişim sıhhatli bir şekilde sağlanamadığından dolayı bazı problemler yaşanmasına karşın çocuklarımız İstanbul ve Bilecik'te gösterilerini başarı ile sergilemiştir. Bundan sonraki yurtdışı gezilerine yönetimin daha duyarlı davranarak, yetkililerle daha sıhhatli irtibat kurarak organize olunmalıdır.

d- Çocuk şöleni ve yoksul çocukların sünnet töreni: Geçtiğimiz yıl ilk defa çocuk şöleni ile birlikte on bir yoksul çocuğun sünneti gerçekleştirilmiştir. Dernek lokalinde gerçekleştirilen törende en büyük eksikliğin günün sünnet törenlerine uygun sünnet kıyafetlerine sahip olunmamasını söyleyebiliriz. İleriki yıllarda bu tür törenler gerçekleştirileceğinden acilen kıyafetler tedarik edilmelidir.

Geleceğe Has-Der olarak daha iyi bakılabilmesi için çocuk kulübüne biraz daha önem verilmeli ve yukarıdaki

açıkladığımız konular üzerinde daha duyarlı davranılmalıdır. Bazı eksikliklere rağmen çocuk kulübü 1993 yılında tüm faaliyetlerini başarı ile gerçekleştirmiştir. İleriki yıllarda faaliyetlerinin kapsamını ve çeşitliliğini yeni yönetimlerin desteği ile artırarak devam edecektir.

1994 yılı için göreve gelecek yeni yönetim kuruluna Has-Der çocuk kulübü olarak başarılar dileriz.

Şaşkın Özyayın
Çocuk Kulübü Sorumlusu

TEKNİK İŞLER VE DEMİRBAŞ KOLU RAPORU

1993 yılı teknik işler olarak pek yoğun geçmiştir. Siz değerli üye arkadaşlarımız da, yıl içerisinde, kişisel becerileriniz doğrultusunda, bu üretken kolumuza çeşitli katkılarda bulununuz.

Veli Dayanışma Çayı, Sünnet, Müzik ve Halkoyunları gösterileri yanında, dolap tamirleri, tiyatro kolu çalışmaları, yeni evimizin boya ve temizlik işleri; bu arada hiçbir ücret talep etmeksizin evimizin tüm elektrik tesisatını döşeyen Hasan Toprak arkadaşımıza teşekkür etmeden geçemeyeceğimizi; Dernek salonumuz ve bahçesinin mutad temizlik günlerine katkıda bulunan herkese teşekkür ederken katılmayanlara da huzurumuzda üzüntülerimi belirtirim. Unutmayalım dernek ve çevresi hepimizindir ve hepimiz sahip çıkmalıyız. Nasıl ki yaşgünü ve yeni yıl partilerine sahip çıkılıyorsa.

1993 yılı sonu demirbaş eşya sayımı bizzat dernek başkanımız Sn. Öcal Erten'in huzurunda yapılmış ve kayde değer bir eksiklik bulunmadığı sevinerek tesbit edilmiştir.

Derneğimiz her geçen yıl büyümekte ve gelişmektedir. Buna paralel olarak da demirbaş eşyalarımıza yenileri eklenerek mal varlığımız çoğalmaktadır. Bu gelişmeler gücümüze güç katmakta geleceğe güvenle bakmamıza neden olmaktadır.

Üyelerimizin, birkaç kişi istisna, tümü demirbaşımıza sahip çıkıyor diyebiliriz. Sahip çıkma derken, zimmet aldığı demirbaş, kostümü yıkanmış, ütülenmiş, düzeltilmiş bir şekilde, ayakkabı, çizme v.b boyanmış olarak teslim etmeli.

Ey istisna tuttuğum arkadaşlarım, birbir güçlük ve çok paralar harcayarak elde ettiğimiz köstümlemimize siz de sahip çıkın. Yıkılmamış veya unuttum/kaybettim diyerek eksik getirmeyin zimmietinizdeki eşyaları.

Nedemiş Atalarımız, "Malını gözleyen yarısını bulur."

Hasan Bulunç

Teknik İşler ve Demirbaş Eşya Sorumlusu

DERGİ KOLU RAPORU

Kurulda, Dergi kolunun istenen düzeyde rayına oturmuş olduğu ve dernek üyelerinin dergi için yazı yazmadıkları, yazılan yazıların ise geç verilmesinin aksaklıklar çıkardığı, derginin Kıbrıs Türk tarihi açısından çok önemli olduğu dergi basımında ekonomik sorunların arttığı, her üyenin her yıl dergiye 5 abone katması gerektiği, son iki sayının ise gecikmeli çıkması yüzünden iki derginin birlikte çıkarıldığı (64 sayfa olarak) açıklanmıştır. Tuncer Bağışkan'ın dergi kolu başkanlığını özveriyle sürdürdüğü ve bunun için yönetim adına kendilerine içtenlikle teşekkür ettiğimizi de ayrıca duyurdu.

*Tuncer Bağışkan toplantıya katılmadığı için Yönetim Kurulu tarafından kolun çalışmaları değerlendirilmiştir.

KİTAPLIK VE ARŞİV KOLU

Kitaplık ve arşiv kolu 1993 yılında gazete kütüphanelerinin yarısını arşive koymuştur. Diğer yarısı ise beyaz kağıt üzerine yapılandırılmamış şekilde gazete kütüphaneleri durumdadır.

Bu aksiliğin başlıca sebebi ise kitaplık ve arşiv kolunda bir kişinin görev olması ve benim de üniversiteye devam ettiğim için, yalnızca boş günlerimde ve tatillerde arşiv ile uğraştığımdan dolayı gazete kütüphanelerinin arşive konması gecikmektedir.

Bir diğer büyük sorunumuz ise arşivimizde bulunan araştırma kasetlerinin yazıya dökülmemiş olmasıdır. Kolumuz bu araştırma kasetlerinin yazıya çevrilmesi için

duvar tahtasına ilan yazmasına rağmen, çok üzücüdür ki, hiçbir kimse ilgi göstermemiştir.

Kolumuz, bu kasetlerin hepsinin yazıya çevrilmesi halinde, 3 yıl dergimize rahatlıkla yazı çıkacağına inanmaktadır.

1994 yılının Has-Der'e hayırlı ve uğurlu olmasını dilerim.

Rifat Şık

Kitaplık ve Arşiv Kolu Sorumlusu

ÜYE ÖZLÜK İŞLERİ RAPORU

Üye özlük işlerinde bu yıl neler yapıldı, ne gibi zorluklarla karşılaştı, bunların aşılması için ne gibi değişiklikler yapıldı ve yeni dönemde neler yapılabilir.

Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da derneğe üye olan her şahıs bilgisayara işlenmeye devam etti. Şu anda bilgisayara kayıtlı 185 aktif üyemiz vardır. Bunların 73 tanesi çocuk kulübü üyelerini oluşturmaktadır, 126 tanesi de derneğin çocuk kulübü dışındaki üyelerini oluşturmaktadır. Bu yıl çocuk kulübüne 36, çocuk kulübü dışında derneğimize 13 yeni üye kayıt yaptırılmıştır.

Bugün bilgisayara kayıtlı üyelerimizin istediğimiz türde listesini alfabetik sıraya göre alma imkanımız vardır. Üye kayıt programını geliştirerek 6 değişik türde listeleme programı yazıldı. Bu listeler:

- 1- Çocuk kulübü üyeleri listesi
- 2- Çocuk kulübü üyeleri, bu yıl kayıt olanların listesi
- 3- Çocuk kulübü dışındaki üyelerin listesi
- 4- Çocuk kulübü dışındaki üyelerin bu yılki listesi
- 5- 16 yaşın üzerindeki üyelerin listesi
- 6- Genel tüm Has-Der üyelerinin listesi

Bu yıl kimlik yapma işlerini de geliştirdik. Derneğimize kimlik gelirinden kimlik yapma aleti olarak kimlikleri dışarıda yaptırma yerine biz yapmaya başladık. Böylece kimlikler daha ucuzla mal olduğundan, az da olsa derneğimize maddi katkıda bulunmaya başladık.

Derneğimize kayıt olan her üyenin iki resminden birini, derneğimize gelmiş yüzlerden oluşan bir albüm açarak, düzenleme yaptık.

Kimlik kartı yapımında karşılaştığımız bazı zorluklardan dolayı yönetim kurulu kimlik yapımı için yeni

Halkbilimi 10

bir karar aldı. Yeni kararın nedeni derneğe yeni üye olan bazı şahısların kimlik alıp kısa sürede derneğe gelmekten vazgeçmesi oldu. Artık yeni bir üye önce bir başvuru formu dolduracak. Üye 3 ay içerisinde yönetim kurulu üyeleri tarafından denetlenerek üyeliklerine karar veriliirse başvurusu onaylanacaktır. İşte o zaman üye, üye kartı almak için, üye kartı formasını doldurmaya hak kazanacaktır.

Böylece yalnızca derneğe ciddiyetle, düzenli bir şekilde gelenler üye kartına sahip olma hakkını kazanacaktır.

Geçen yıl yapmayı düşündüğümüz, üyelerin devam kontrolü ve aidat ödeme kontrolünü bilgisayara geçirememizin nedeni dernekte bilgisayar olmayışı idi. Önümüzdeki birkaç ay içinde taşınabilir bir bilgisayar

tedarik edip bu kontrolleri de bilgisayara işlemeye başlayacağız.

Sevgili arkadaşlar, tüm üye özlük işlerinin ve bazı idari işlerin bilgisayara geçmesi ile KKTC'de bilgisayarla çalışan bir dernek olmanın gururunu yaşıyoruz. Bilgisayardaki tüm kayıt-kabul, rapor ve programları ve kimlik yapımı için Göksel İnce'ye, kimlik kartı formlarının kağıdı ve basımı için Bilgi Dersanesi'ne ve kimlik kartı formlarının doldurulması için de Öcal Erten'e teşekkür ederiz.

Göksel İnce

Gaye Özarin

Üye Özlük İşleri Sorumluları

HAS - DER merkezinde (Ayluga Kilisesi) gerçekleşen Genel Kurul'a katılan üyeler...

Geçmişten Günümüze... Geçmişten Günümüze...

Bir Geziden Notlar:

KIBRIS TÜRK GELENEK VE GÖRENEKLERİ

Hasene ILGAZ

Dergimizde bu sayıdan başlayarak, günümüzde çeşitli araştırmacı ve yazarlarımızın kaleme aldığı yazılar yanında, geçmişte çeşitli yayın organlarında yayınlanmış genelde kültürümüze ve özeld halkbilimimize ışık tutacak yazıları yayınlamaya başlıyoruz.

Her zaman söylediğimiz gibi 1980 yılında Has-Der'de halkbilimi çalışmalarına başladığımızda geçmişe ait yazılı kaynak bulmakta çok büyük zorluklarla karşılaşmıştık. Bu zorlukları aşabilmek için İngilizce yayınlanmış yazıları taramaya giriştik. Daha sonra Kıbrış Rumların yayınladığı yazılar üzerinde çalıştık. Bu arada Türkiye'de Kıbrıs'la ilgili yayınlanmış yazıları, Türkiye'deki kütüphanelerden araştırmaya başladık. Böylece geçmişte Kıbrıs'ı ziyaret etmiş veya Kıbrıs'la ilgili araştırmalar yapmış bazı Türkiyeli yazarların, hatta Kıbrışlı kimi araştırmacıların Türkiye'deki çeşitli dergilere yazdığı bazı yazılar elimize geçti. Bunları bulmak elbette bir anda olmadı. Hatta diyebilirim ki bu kaynakların bulunması için yıllarca uğraşmak zorunda kaldık.

Bu yazıların günümüzde bu alanda araştırma yapan gençlerimize de ışık tutması bakımından yeniden yayınlanmasının gerekliliğine inandığım için, her sayıda elimizde bulunan bu tür yazılardan olanaklar elverdiği sürece yayınlıyacağız. Bu konuda tüm okuyucularımızdan da yardım bekliyoruz. Elinde bu tür yayınlar bulunan okuyucularımızın dergimiz adresine postayla veya Has-Der üyesi arkadaşlarımızla elden bu yazıları ulaştırmalarını rica ediyoruz. Böylece gençlerimizin araştırma ve çalışmalarına elimizden geldiğince yardımcı olmayı amaçlıyoruz.

Kani Kanol

Kıbrıs'ı baştan başa gezerken gittiğimiz her yerde Kıbrışlı Türk kardeşlerimiz eski bir görenek ve adete dayanarak bizi tütsülediler. Biz tütsünün ne demek olduğunu ve insanların bu kadar güzel tütsüleneceğini asla düşünmemiştik. Herhangi bir yerde oturur oturmaz hususi bir şekilde yapılmış ve daha doğrusu ev sahibinin zenginliğine göre gümüş bakır ve ekseriya toprak bulurdanlıklar ve bazan da bir yemek kevgiri üstüne konan

ateş üzerine atılmış zeytin yapraklarıyla tütsüledik. Bu tütsüyü daima yemek yerken, otururken, otomobilden inerken kadınlarımız ve kızlarımız yaptı. Her biri birbirinden daha güzel, daha nazik olarak tütsü kabını yanaklarımıza yüzümüze doğru yaklaştırdılar. Biz de hafif dumancıklar ellerimizle yüzümüze ve vücudumuza doğru çektik. Yapılar bu tütsülemeye Kulcuçülerin okunduğunu ve bunun nazı için olduğunu öğrendik. Biz de, bizi tütsülemek zahmetinde

bulunanlara teşekkür ettik ve bu eski Türk adetini yeniden yaşadık ve andık.

DAVUL VE ZURNA

Kıbrıs gezintilerimizde birçok yerlerde bizi davul ve zurna ile karşıladılar. Davul ve zurna şarkın neşesini haykırmak ve duyurmak için en büyük bir vasıttır. Davul dünyanın hiçbir tarafında, hiç bir musiki aletine nasip olmayan siyasi ve içtimai bir hüviyete sahiptir. Davul istiklali ve bir zaferi müjdelere, davul bir mevzii sevincin habercisidir. Davul seçkin misafirleri ağırlar. Davul bir hareketin bir toplanmanın ve resmi bir kudretin nişanesidir.

Davul o kadar bizdendir ki Osmanlı beyliğinin teccüsünde (1288) bir hükümdardan bir beye bayrakla birlikte davul gönderilirse o bey artık müstakil sayılırdı. Davul, köy ve köylü, birbirini tanımlar.

Türklerde davulun kıymet ve ehemmiyeti pek büyüktür. Hatta Selçuklu Sultan Alaattin tarafından istiklal alemci olarak gönderilen bir tuğ ile bir de bayrağa bağlı bulunan davulu Osman bey parlak merasimle karşılamıştır. O davul Fatih Sultan Mehmet zamanına kadar her ikinci vakti Osmanlı sarayında çalınmış ve çalınırken de Padişah tarafından ayağa kalkmak adet hükümüne girmiştir. Fatih 160 senelik hürmet kafidir diye ayağa kalkmayarak o adeti ifla etmiştir.

Köy gezintilerimizde işte davulun, zurnanın çekici nağmeleri bizi böyle karşıladı. Selamladı. Bağırna bastı. Bir taraftan da bizim geldiğimizi, yüzümüzdeki sevinç dalgasını, gözlerimizdeki memnuniyeti göyerek, hissederek tokmağının sesiyle köyüne ve köylüsüne duyurdu.

Bu gezintimizde tekrar gördük ki davulu hiç bir millet Türkler derecesinde faydalı bir unsur haline getirememiştir. Ve getiremez.

KIBRIS'TA YELPAZE MODASI

Umumiyyetle Akdeniz iklimine tabi olan Kıbrıs'ta kışlar yağışlı ve serin, yazlar ise kurak ve çok sıcak geçer. Yazın ovaların bunalıcı, kavurucu sıcaklarından kaçarak Kıbrıslılar Trodös dağları ile güneyinde bulunan ve denize doğru açılan Platres yaylaları üzerindeki çamlık billur sulu mntakalardaki evlere koşarlar. Buraları yazın mütemadiyen dolar, boğalır. Bunlardan birinde bir gece kalarak istirahat etmek istediğimiz halde bütün tavassutlara rağmen yer bulamamış ve neçar yine şehre dönmeye mecbur kalmıştık.

Kıbrıs'ın herhangi bir kazısında vazife ve iş icabı veya mali zaruretler yüzünden sayfiyeye gidemeyen Kıbrıslılar buna basit bir çare bulmuşlardır. Bu da yelpazedir. Sokaklarda, caddelerde kadın ve erkeklerin ellerinde hurma

dallarından örülmüş yelpazeler görürsünüz. Resmi ziyaretlerden birine konsolosluk binasına tebrike gelen erkeklerde, kahvelerde, gazinolarda, toplantılarda, alışverişte hasılı her yerde böyle renkli sazlardan örülmüş yelpazeli insanlar gördük. Bu yelpazelerle yüze gelen alev dalgası sağa ve sola itilir, biraz serinlik meydana getirir. Ev ziyaretlerinde de böyledir.

Kapıdan içeriye girip de kanepenin üzerine oturur oturmaz ev sahibi elinize bakar, eğer elinizde yelpazeniz yoksa, ilk ikram masanın üzerinde duran çeşitli renkte yapılmış yelpazelerden birini ince sapından tutarak elinize vermektir. Oturacağınız kadar oturur, konuşur ve elinize verilen yelpaze ile serinler ve giderken ev sahibine teşekkür eder ve yelpazeyi bırakabilirsiniz.

Son gün Larnakada idik. O gün Larnaka'nın çok sıcak bir günü imiş. Buranın sıcaklığı diğer kazalara da benzemiyor. Rutubetli, yapışkan, boğucu bir sıcak. Larnakalı bayanların ellerindeki yelpazeleri bize vererek serinlememize hizmet ettiler. Bu hizmetlerinden dolayı kendilerine teşekkür ettik. Yalnız ayrılrken de onu bizden almadılar. Şimdi arkadaşlarımızla bendem öğretmen Hatice'nin ve birde Larnakalı bayanın verdiği iki yelpaze var.

KIBRIS'TA MİSAFİRLERE DİĞER BİR IKRAM

Kıbrıslıların bir diğer ikramı da iskemle takdim modasıdır. Bunun ne olacağını okuyucularımız şüphesiz ilk defa kestiremez.

Misafirliğe, gazinoya, kahveye, kulüplere gittiğimiz zaman eğer saygılı bir misafir iseniz derhal ev sahibi tarafından oturdunuz yerde ayaklarınızın istirahat etmesi düşünülerek ayağınızı dayamak üzere önünüze bir iskemle konur.

Odada, salonda ne kadar misafir çoksa o kadar da fazla iskemle kullanılır. Yeni bir misafir gelince odada misafirin oturacağı başka bir iskemle veya koltuk kalmasa da ev sahibi ayakların istirahatine vermiş olduğu iskemleyi önümüzden almaz. Başka iskemle tedarikine başlar. Eğer siz bunu hissederek kafi miktarda dinlediğinizi söylerseniz o zaman başka. İster istemez peki derler. Ve iskemleyi misafire takdim ederler. Şüphesiz bu nevi ikramların ancak Kıbrıs gibi büyük evli ve büyük odalı yerlerde mümkün olacağını düşünürsünüz. Yoksa apartman hayatı yaşayan ve kutu gibi odaları bulunan yerlerde imkan olmadığını siz de bilirsiniz.

DİLLİRGA KÖYÜNÜN KAZINCI YEMİNİ VE KIZLARA CİHAZ

Baf dönüşü Lefkoşa'ya bağlı olan Dillirga köyünün

önünden geçerken otomobilimizde bulunan Çiftçiler Birliği Başkanı Bay Behçet dikkatimizi bu köy üzerine çekerek inciri pek meşhurdur, şu büyük incir ağaçlarını tetkik edebiliriz musunuz, diye durmuştu. O dakikaya kadar asfalt üzerinden kayan otomobilimizden buralara dikkat etmeye zaman bulamamıştık. Fakat dikkat edince hakikaten pek büyük incir ağaçları bulunduğunu ve bunların şemsiye gibi uzun ve büyük dallar verdiğini, körpe olan bu dalları korumak maksadı ile her dalın altına direkler dikildiğini gördük. Bu ağaçlardan bazıları bu şekilde 50, bazıları 60, 100 direk taşımakta idi. Otomobilini yavaşlatmasını rica ettiğimiz Çiftçiler Birliği genel katibini Kemal Deniz her yöndeki nezaket ve ev sahipliğini tekrar bize gösterdi. Ağır ağır adeta direkleri sayarak ilerlemeye başladık.

Köylüler incir dallarına direk koydukça dalın serbestçe uzandığını, toprağa değmesinin önlediğini ve kesme ihtiyacının duyulmayacağını söylüyorlar.

Bunun için köylüler kendi yaşamalarına yardım eden bu ağaçlar üzerine yemin ederken 50 direkli 60 direkli veya 100 direkli incirin üzerine yemin ederimki söylediğini doğrudur, demekte imişler. Burada incir ve ağacı köylü için adeta bir totem oluyor demek. Ayrıca bu ağaçlar kızlara cihaz olarak verilmektedir.

Yüz direkli incir ağacım kızına cihaz olsun diye ana ve baba bu ağaçları kızları adına yazdırmaktadırlar. Bu ağaçlardan beherinin yılda yüz İngiliz Lirası varidat getirdiğini öğrendik.

DİLLİRGA KÖYÜNÜN LOKUM İNCİRİ

Dillirga köyünün cevizen biraz büyük beyaz lokum inciri pek meşhurdur. Bu incirler ağaçtan toplanır. Seyrek çakılmış tahta sandıklarla yerleştirilir. Sandık çok sıcak olmayan hususi incir fırınında bir müddet bırakılır. Kükürt buharı ile tütüsü yapılır. Fırından çıktıktan sonra havalandırılır. Sonra sap ve burun tarafları karşı gelmek üzere iki el arasında bastırılır. Bir veyarım okkalık, iki yüz elli dirhemlik kağıt kutulara yerleştirilerek Avrupa'ya sevkedilir. Bu incirin belli başlı alicisi Mısır'dır.

KİSELİ ABANIN OYALI YEMENİSİ

O gece bahçede yemek yerken karşıma düşen masalardan birinde yaşlıca bir bayanın başına küçük papatyalardan yapılmış bir çelenk konulduğunu görmüş ve buna bir mana verememişim.

Yemekten sonra öğretmen Özdemir'in annesi diye tanıttılan bu bayanın başında bulunan papatya çelenginin sanatkarane bağlanmış siyah bir yazma yemeninin oyaları olduğunu görünce bayanı tebrik etmeden duramamıştım.

Senelerin verdiği alışkanlıkla bağlanan bu yemeninin oyaları ince bir kadın zevkinin bütün zarafetini taşımakta idi. Öyle bir zevk ki o bir azmin, bir duygunun, bir buluşun, bir zarafetin sembolü idi. Uşenmeden meydana getirilen bu papatyalardan ikisini hatıra olarak yemenider koparıp bana verdikleri zaman içim sızladı. Söylediğime alakalandığıma pişman oldum. Birkaç gece sonra Viktory kız lisesi bahçesinde aynı bayanla karşılaştım.

Ne yazık ki o gece yemenisini güzel bağlamadığımdan meydana gelen bu sanat eserini seyretmekten mahrum kaldık.

CANBULAT BEY VE İNCİR AĞACI

Mağusa'da yüksek hisarın içinde etrafı demir parmaklıklarla çevrilmiş Canbulat'ın mezarı başındayız. Parmaklığa dayanmış konuşan arkadaşı dinlemekteyiz. Buraya halk Canbulat'ın türbesi demektedir. Canbulat türbesi sıklıkta olanlara yardım eden ve baş ucunda bulunan incir ağacıyla çocuksuzlara çocuk veren bir şahsiyet olarak tanılır. Incir dallarına bağlanan bezler, oradan kopan yapraklar, dallar halkın incinim bir delildir.

Mağusa alımrken verilen binlerce şehidin Canbulat bir sembolüdür. Halkın rivayet ettiğine göre aslen Kilis'li olan bu zat muhasara sırasında şehre girmenin mümkün olmadığını görünce kale duvarları altından lağımlar açmış ve bu lağımların en önünde ilerlerken kafası bir düşman kılıcı ile gövdesinden uçurulmuştur. Kahraman Canbulat bedeninden kopan başını koltuğunun altına alarak tekrar döğüşmüştür.

Rivayete göre, Türkler arasındaki bu söylentiler Hristiyanlar arasında da ulaşıp ve şehit Türk padişahının hücumları dehşet salmaya başlamıştır. İşte bu haber düşman saflarında bozgun yaratmış, Mağusa da teslim olmuştur.

Şimdi Canbulat Paşanın şehit olduğu yerde bir türbesi mevcuttur ve etrafında incir ağaçlarının incirlerinden yedikleri takdirde, çocuk doğuracaklarına inanırlar.

KIBRIS YEMEKLERİ

Kıbrıslıların hususi yemekleri varsa da bunlardan hiçbirini yiyemedik. Bu yemeklerin ekserisi baharat karıştırılarak yapıldığından belki de bizi çok ağırlamak zahmetinde bulunan sayın Kıbrıslılar, alışık olmadığımız bu yemekleri bize yedirmekten çekindiler. Onun için bunların üzerinde ne fazla duracak, ve ne de bir hüküm ve kanaate vardığımızı açıklayabileceğiz.

Yalnız meşhur olduklarını öğrendiğimiz bazı yemeklerden bir kaçının isimlerini kısaca yazarak bu

mevzunu kapatmak zorundayız.

1- Bulgur köftesi: Bulgur, biraz su, kıyma, soğan, maydonoz, fıstık, balar karıştırılarak usulüne göre yapılır. Kızgın yağda kızartılır.

2- Kolokas: Bu patatese benzeyen bir nebatır. Mart'ta dikilir. Gayet büyük yapraklıdır. Yaprakları cam gibi parlak. Hatta yaprağa su dökülse de yaprak ıslanmaz. Okkası bir buçuk şiline satılmaktadır. Bu nebata hiç su değmeden soyulur. Limonla tuz karıştırılarak üzeri silinir. Ondan sonra bıçakla kırılır. Et ile pişirilir.

3- Bulles: Kolokas einsindedir. Yalnız daha küçük ve daha uzundur. Kabukları soyulduktan sonra patates gibi zeytinyağda kızartılarak limon sıkılarak yenir.

4- Fostez: Bu ovalarda biten bir ottur. Kendi kendine biter. Dikenlidir. İlekoşa ovalarında çoktur. Sonbaharda olur. Bunu toplayarak dikenlerini ayıklarlar, dalları kalır. Bu dalları bağlayarak demet halinde satarlar. Okkası 2 şilindir. Et ile pişer. Bu yemeği Kıbrıslılar pek lezzetli bilmaktadırlar. Bu nebatın sapları enginara benzerse de kalem inceliğindedir.

5-Yabani Enginar: Çok küçüktür. Ceviz büyüklüğündedir. Et ile pişer. Çok lezzetli bir yemektir.

6-Şefali kebabı: Kıyma, rendelenmiş soğan, maydonoz, tuz ile yoğrulur. Kuzunun karın zarı alınır. Bu zar küçük parçalar haline getirilir. Ve içine bu kıymada konur. Şişe geçirilerek hafif kömür ateşinde çevire çevire kızartılır.

7-Mülhiye: Eski bir Türk yemeğidir. Anadolu'nun ve

İstanbul'un birçok yerlerinde hala seve seve yenilmekte ise de bazı yerlerinde kamilen unutulmuş vaziyettedir. Et ile pişer. İspanak yemeğine benzer.

8-Orman kebabı ve diğer kebablar Kıbrıslılar tarafından çok sevimlikte, hatta sabah kahvaltılarında pide ile şiş kebabı ve ciğer kızartması yenilmektedir.

9- Bunbar dolması: Bu yemek çok sevimliktedir. İçli kıyma ile dolar, pişirilir, ondan sonra sadecayağda kızartılarak yenir.

10- Hellimli ve Zeytinli Bitta: Zeytinli bitta ile hellimli bittayı Kıbrıslılar pek severler. Bu ekmeklerden biz de Değirmenlik Başpınarı denilen yerde billur gibi akan bir suyun başına Kemal Deniz'in hazırladığı hususi bir sofrada yedik. Bunların gerek hellimlisi, gerek zeytinlisi unun içine maya konulup hamur yapıldıktan sonra içine zeytin veya hellim ilave edilerek tepsilere dökülür ve üzerine bolca terayağı konur. Böylece fırında pişirilir. Bazen hellimli ekmeğin içine biraz nane konabilir. Zeytinli ekmeğe de istenirse biraz soğan doğranabilir.

11- Kuyruklu Bitta: Koyunun kuyruğu eritilip yağı alındıktan sonra geri kalan küçük parçalarla zeytinli bitta gibi yapılır. Yani hamur ile muamele olur. Fırına konarak pişirilir.

12- Hellim: Hellim Kıbrıs'ta meşhur bir peynirin adıdır. Kıbrısın en güzel hellimi Bağ'ta yapılır. Çünkü bu civar hayvanların otlaqları çiçekli olduğundan sütleri de kokulu olur.

*Kıbrıs'ta
Sünnet olacak
Türk çocukları
elâmelik giyimleri
ve kılıçları ile (1936)*

Haberler...Haberler...Haberler...Haberler...Haberler...Haberler...

Halk Sanatları yıllık olağan Genel Kurulu 22.1.94 günü dernek lokalinde gerçekleştirildi. Bu yıl 15.'si yapılan genel kurulda yeni yönetim kurulu ve diğer organlar seçildi. 25.1.94 tarihinde toplanan yönetim kurulu ve diğer organlar kendi içlerinde görev bölümü yaptı. Buna göre:

Yönetim Kurulu

- 1- Öcal Erten, Başkan
- 2- Engin Anıl, Sekreter
- 3- Göksel Ince, Sayman
- 4- Tark Emiroğlu, Üye
- 5- Hasan Ekmekçi, Üye
- 6- Hasan Bulunç, Üye
- 7- Hasan Abohorlu, Üye
- 8- Özlem Hüröglü, Yedek Üye
- 9- Kani Kanol, Yedek Üye

Onur Kurulu

- 1- Hilmi Vudalı
- 2- Özkan Yıkıcı
- 3- İlker Özova
- 4- Umman Gançalı

Denetleme Kurulu

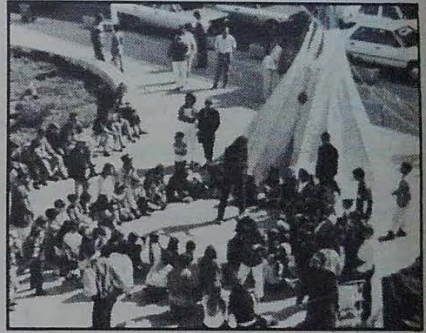
- 1- Mehmet Birinci
- 2- Mustafa Keçecioğlu
- 3- Arif Tamgümiş
- 4- Ashı Albayrak

18.2.94 tarihinde derneğimizin davetlisi olarak Güney Kıbrıs'ta faaliyet gösteren Rum Sykaly-Lisi Sanat Derneği yetkilileri misafirimiz oldu. 11 kişiden oluşan konuklarımız, önce Lefkoşa'yı gezmişler daha sonra derneğimizde bir sohbet toplantısına katılmışlardır. Samimi bir atmosferde geçen toplantının ardından Mağusa turuna çıkmış ve akşam saatlerinde Girne'deyenen yemekten sonra konuklar Rum kesimine dönmüşlerdir.

VII. Masal Anlatma Şöleni çerçevesinde yapılan çocuk ve masal paneli 8 Nisan 1994 Cuma akşamı yapıldı. Millî Eğitim ve Kültür Bakanı Mehmet Ali Talat ve HAS-DER Başkanı Öcal Erten'in açılış konuşmalarını yaptığı panelin oturum kısmını Kani Kanol yönetti. Panele konuşmacı olarak Doç. Dr. Biran Mertan ile Muharrem Faiz katıldılar.

Tark Güven EMİROĞLU

Panel sonundaki soru-yanıt bölümünde konuşmacı ve dinleyiciler görüş alışverişinde bulundular.

Masal Şöleni çerçevesinde düzenlenen etkinliklerden...

Derneğimizin bu yıl 7.'sini düzenlediği Masal Anlatma Şöleni yapıldı. Katılımın geçmiş yıllara nazaran patlama gösterdiği şölen 2-3 Nisan bölge ön elemeleri, 8 Nisan Masal ve Çocuk Paneli, 9 Nisan sabahleyin resim yapma etkinliği ve öğleden sonra da KTD Tiyatroları salonunda final şöleni gerçekleştirildi. 1987 yılından beri Has-Der tarafından organize edilen ve Deniz Kırtasiye tarafından finanse edilen Masal Anlatma Şöleni'nin bölgesel organizasyonlarında Kıbrıs Sanat Derneği ve Güzel-yurt Sanat Derneği'nden yardım alınmıştır. Bunun yanında KTÖS'de örgütlemeye katılarak şölenin daha geniş bir alana yayılmasına olanak sağlanmıştır. Bu yılki en başarılı masalcıları seçen jüri üyeleri Mehmet Ertuğ, Yaşar Ersoy, Perihan Toygan, Osman Alkaş, Alparslan Uzun, Erol Refikoğlu, Işın Refikoğlu, Doğan Erçağ, Cevdet Alparslan, Mehmet Ulubatlı idi. 9 Nisan'daki resim etkinliğinde çocuklar resim yapmadan önce Eray Rağıp ile Kızılderi

masalları ve oyunları oynadılar. Resimlerini yaptıktan sonra Saray Öni ile Atatürk Meydanı arasında çocuklar Bosna ve dünyada çocuklar öldürülmesinin yürüyüşünü gerçekleştirdiler. Öğleden sonra eğlence ağırlıklı olarak yapılan final programında çocuklarımız gösteriler yaptılar. İki kategoride yapılan finalde dereceye giren çocuklar şunlar:

A KATEGORİSİ	B KATEGORİSİ
1- Doğu Nazif	1- Hasret Kolcu
2- Naime Sonuç	2- Damla Kayaalp
3- Ümran Atılğan	3- Şadiye Torun
4- Miğce Serper	4- Damla Karaali
5- Yeliz Akça	5- Eray Gül
6- Hasan Zeybek	6- Münevver Nizam

Derneğimiz üyelerinden Ali Tümsöy'ün şiir kitabı "Yitik Zamanda Yitirdik Sevdamızı" yayınlanmıştır. Ali Tümsöy'a çalışmalarından dolayı başarılar dileriz.

Karikatür Sanatçısı Alper Susuzlu 1 Aralık Dünya "AIDS Günü" dolayısıyla, AIDS Savaşım Derneği Antalya şubesi tarafından düzenlenen yarışmada ikincilik kazanmıştır. Sanatçının eserleri Amerikan mizah dergisi Witty World ve Japonya International Cartoon Exhibition Symposiom kuruluşunun albümlerinde yer almıştır.

Lefkoşa Belediye Tiyatrosu 7.1.94-23.4.94 tarihleri arasında Turgut Özakman'ın "Resimli Osmanlı Tarihi" oyununu sahnelemiştir. L.B. Tiyatrosu'nun bu yılki oyununda geçmişte bazı dönemlerde olduğu gibi derneğimiz üyelerinden 4 arkadaşımız da rol almıştır.

10 Şubat 94 tarihinden itibaren K.T. Sanatçı ve Yazarlar Birliği, Arabahmet Mahallesi'ndeki Lefkoşa Türk Belediyesi Kültür Merkezi'nde faaliyetlerini sürdürmeye başlamıştır. L.T.B. adına Yaşar Ersoy bu konuda şöyle dedi: "Arabahmet Mahallesi Koruma Projesi altında restore edilerek kendilerinin kullanımına verilen söz konusu binayı çağdaş belediyeçilik anlayışlarının bir gereği olarak K.T. Yazarlar Birliği ve K.T. Sanatçı ve Yazarlar Birliği'nin ortak kullanımına verilmiştir.

Resim Sanatçısı İnci Kansu 10-26 Şubat 94 tarihleri arasında Resim Enstelasyon Sergisi'ni HP Galeri'de açtı.

Bu sergisinde sanatçı materyal olarak yine kendi yapımı olan elle üretilen kağıdı kullanmıştır. Neden elle üretilen kağıt sorusuna sanatçı şöyle cevap veriyor: Bu olay bugün hala hem tarihsel antik değerlerini sürdüren, yoğun işçilliği olan büyük bir sanat çabası hem de sanayileştirilmiş modern endüstri işlemdir.

Güney Kıbrıs'tan Kıbrıs Türk Devlet Tiyatroları ve Lefkoşa Belediye Tiyatrosu'nun davetlisi olarak 18.2.94 tarihinde Tiyatro ENA ile Rum Devleti Tiyatroları yönetici ve oyuncularını Türk kesimine geçmiş ve gösterimde olan oyunları izlemiştir.

Fotoğraf sanatçısı Hasan Hüseyin 22.2.94 tarihinde AKM'de bir resim sergisi açtı. Dünyanın birçok yöresinde çekilen manzara ve tarihi yer resimlerinin yanında doğduğum yer dediği adamızdan da resimlerini sergilemiştir.

Kıbrıs Türk Devlet Tiyatroları bu yıl 21.2-3.4.94 tarihleri arasında "Masalar" oyununu kendi yönetmeni ve oyuncuları ile oynamıştır.

İşçi kitapevinin her yıl geleneksel olarak ve bu yıl da 7.'sini düzenlediği kitap fuarı 28.2-11.3.94 tarihleri arasında birçok etkinliklere ev sahipliği yapmıştır. Etkinliklerin tümü Kıbrıs Türk Mimar Mühendisleri Odası (KTMMÖ) birliği salonlarında gerçekleştirmiştir. İmza günleri ve ağırlıklı olarak çeşitli konularda yapılan panel programlarının dışında kitap satışları da yapıldı.

Resim sanatçısı Ayhan Menteş'in Milli Eğitim ve Kültür Bakanı Mehmetali Talat tarafından 7.3.94 tarihinde açılışı yapılan resim sergisi Yakın Doğu Üniversitesi resepsiyon salonunda sergilendi.

L.B. Tiyatrosu'nun 1988 yılından itibaren verdiği "Kıbrıs Türk Tiyatrosu'na Hizmet Ödülü" bu yıl, 1930'larda kadınların sahneye çıkmasının cesaret istediği bir dönemde sahneye çıkan Vedia Barut ve Kamuran Aziz'e verildi.

Türk Bankası'nın her yıl geleneksel olarak Kıbrıs Türk kültür ve sanatına yapılan katkılardan dolayı verdiği ödülü bu yıl "Çocuk Yetiştirme" isimli kitabıyla Dr. Adnan Erginçel'e layık görüldü.

*Bu sayının çıkmasında katkıda
bulunan aŐağıdaki kuruluşlara
teşekkür ederiz*

*Anıl Spor
İnce Gümrükleme
Demet Ltd.
IŐıl Reklam
Top Shop
M.Damdelen Ltd.
İnce Elektronik*

